

Syn. Bifalla, Lemna, Gifva sitt bifall, Tillåta, Medgifva, Bevilja, Säg ja, amen till.

SAMTYCKE, n. 4. Se *Bifall*, bem. 1. *Det skedde med, utan hans s. Dertill fordras föräldrarnes s. Gifva sitt s. till*, se *Bifalla*. — *Syn.* Bifall, Lof, Tillåtelse, Beviljande, Begifvande, Medgifvande.

SAMUM, såmumm, m. sing. En het vind, som blåser i Arabien, Syrien och Mesopotamien, samt på ögonblicket dödar människor och djur, som inandas den.

SAMVARA, v. n. 3. (böjes som *Vara*, men brukas endast i inf. o. part. pres.) Se *Koexistera*.

SAMVARELSE, f. 3. (teol.) Se *Koexistens*.

SAMVARO, f. sing. oböjl. Se *Sammanvaro*.

SAMVERKA, v. n. 1. Verka gemensamt, i förening. *Allt s-de till hans undergång*.

SAMVERKAN, f. sing. indef. Gemensam verkning. *Flera krafters s.*

SAMVETE, såmmvette, n. 4. (Af *Sam* och *Veta*, således egentl.: medvetande.) Förnuftets omdöme om det rätta eller orätta i våra handlingar. *Hafva godt, lugnt, rent s.*, icke veta med sig något ondt. *Hafva ett ömt s.*, vara samvetsgrann. *Hafva intel s.*, vara utan s., utan ånger göra det onda. *Med godt s.*, utan att behöfva ångra, t. ex.: *Det kan du med godt s. göra. Ondt s.*, medvetande af brott, synd, förbrytelse, fel. *Hafva ondt s. öfver något. Plåga s-t*, väcka, orsaka ånger, t. ex.: *Minnen deraf plågade hans s. Ej hafva s. allt...*, vara för ömsint att..., t. ex.: *Jag har ej s. att bry henne. Ej göra sig s. allt...*, utan fruktan för samvetsagg göra något, t. ex.: *Han gör sig ej s. att preja sina egna underhafvande. För sitt s-s skull*, ell. *för att freda sitt s.*, af fruktan för samvetsagg. *Hafva något på sitt s.*, hafva begått något, som man ångra eller borde ångra. *Taga något på sitt s.*, åtaga sig det moraliska ansvaret därför. *Lägga något på ens s.*, göra någon moraliskt ansvarig för en sak. *Fråga en på s.*, med fordran af svar enligt samvete. I samma mening säges äfv.: *Säga, försäkra, bedyra o. s. v. på s.*, t. ex.: *Säg mig på s.*, huru dermed förhåller sig; *på mitt s. försäkrar jag er, allt...* *Efter s.*, samvetsgrant. — *Ss. Samvetsförebredelse, -spröfnig.* [Samvette.]

SAMVETSAGG, n. 3. Känsla af oro öfver begånget brott, synd, öfverträdelse. — *Syn.* Samvetsqual.

SAMVETS-BETÄNKLIGHET, f. 3. Se *Samvetssskrupel*.

SAMVETSENLIG, a. 2. Enlig med det inre medvetandet.

SAMVETSFRID, m. sing. Rent, lugnt samvete. — *Syn.* Samvetslugn.

SAMVETSFRIHET, f. 3. Frihet att i religionsämnen följa sin enskilda öfvertygelse, såvida man ej bryter emot bestående lagar eller verkar på ett för det allmänna bästa skadligt sätt. — *Motsats:* Samvetstvång.

SAMVETSFRÅGA, f. 1. Se *Samvetsmål*, 1.

SAMVETSGRÄNN, a. 2. 1) Som alltid rådfrågar sitt samvete och noga rättar sig derefter. *En s. människa*. — *Motsats:* Samvetslös. — 2) Se *Grannlaga*. *Vara s. i valet af vänner*.

SAMVETSGRANNHET, f. 3. Egenskapen att vara samvetsgrann.

SAMVETSGRANT, adv. På ett samvetsgrant sätt, med samvetsgrannhet.

SAMVETSLUGN, n. sing. Se *Samvetsfrid*.

SAMVETSLÖS, a. 2. Som icke frågar efter pligt och samvete; omenskelig, hjertlös. — *Motsats:* Samvetsgrann. — *Samvetslöshet*, f. 3. — *Samvetslöst*, adv.

SAMVETSMÅL, n. 3. 1) Tvifvelaktigt fall, då samvetet ej rätt vet, hvad som bör göras eller icke. — *Syn.* Samvetsfråga. — 2) Se *Samvetsesak*.

SAMVETSPLIGT, f. 3. Sådan pligt, till hvars uppfyllande vi väl förbindas af vårt samvete, men ej af andra kunna tvingas.

SAMVETSQUAL, n. 3. Fortfarande pinsam känsla af oro till följe af samvetets förebråelser.

SAMVETSRO, f. sing. Se *Samvetslugn*.

SAMVETSSAK, f. 3. Sak, mål, angelägenhet, som anses så vigtig, att den uraktlåten kan orsaka samvetsförebredelser. *Det är en s. Göra sig något till s.* — *Syn.* Samvetsmål.

SAMVETSSKRUPEL, såmmvetsskrupp'l, m. 3. pl. — *skrupler*. Ångsligt tvifvel, huruvida man handlar rätt, i likgiltiga fall. — *Syn.* Samvetsbetänklighet, Samvetstvivvel.

SAMVETSTVIFVEL, n. 3. Se *Samvetssskrupel*.

SAMVETSTVÅNG, n. 3. Det slags tvång, som äger rum, då man i religionsämnen ej får följa sin enskilda öfvertygelse.

SAMVETSÖM, a. 2. Se *Samvetsgrann*.

SAMÄGARE, m. 3. En, som har något i samägo med en annan. [Sameg-]

SAMÄGO, f. sing. indef. oböjl. *I s.*, i gemensam ägo. [Samego.]

SANCT, se *Sankt*.

SAND, m. sing. Samling, massa af gröfre eller finare korn af kisel, quartz m. m., en produkt af mångfaldiga, isynnerhet kvartshaltiga bergarters söndersmulning. *Grof, fin s.* — Se f. 6. *Flygsand, Strösand*, m. fl. — *Ss. S-aktig, -art, -backe, -berg, -blandad, -botten, -grop, -grund, -hög, -korn, -lager, -mark, -trakt, -väg, -ås, -öken*.

SANDA, v. a. 1. Beströ med sand. *S. ett golf, skrifvet papper*.

SANDARAK, se *Sandrak*.

SANDAL, sanndäl, m. 3. (grek. *Sandalon*) 1) (hos de forna Grekerna) Hög sula af lätt trä, kork eller läder, som fästades med remmar om foten. — 2) Presttoffel.

SANDBAD, n. 3. 1) (kir.) Det slags bad, då hela kroppen omhöljes af ett lager varm sand. — 2) (kem.) Ett kärls upphettning i varm sand.

SANDBAGGE, m. 2. pl. — *baggar*. Insekt af Skalbaggarna, hvars larfver gräva sig ned i sand. Cicindela.

SANDBANK, m. 2. Bank i hafvet, bestående af sand.

SANDBORDSPLANKA, f. 1. (skepp.) *S-kor*, de bordläggingsplankor, som äro närmast kölen. **SANDBYGD**, f. 3. Bebyggd trakt med sandmark.

SANDBÖSSA, f. 1. eller

SANDDOSA, f. 1. Med små hål upptill tätt genomborrad dosa, hvari strösand förvaras.

SANDEL, m. sing. *Röd s.*, den blodröda veden af träden *Pterocarpus santalinus* och *Pt. indicus*. *Gul s.*, den gula, hårda, täta, tunga, törnroslukande, aromatiskt smakande veden af ostindiska trädet *Santalum album*. Kallas äfv. *Gult Ambra-trä*. *Hvit s.*, den lukt- och smaklösa veden af samma träd.

SANDELTRÄD, n. 3. Gemensam benämning på de träd, hvaraf sandel fås.